

סליחות בפתח. מחקר ישראלי על נימוס ומצב היחסים שבין אדם לחברו

על מה אנחנו צריכים לבקש סליחה - סקר נימוס לאוכלוסיה היהודית בישראל שנערך ע"י מכון ירושלים לחקר שווקים ערב יום הכיפורים תשע"א חושף היכן אנו, הציבור היהודי-ישראלי, כושלים בנימוסנו ויחסנו לזולת. וגם... על הקשר (שאיננו) בין נימוס להשכלה, ונימוס וכסף (דווקא יש!)...
מכון ירושלים לחקר שווקים 15/09/2010

ערב יום הכיפורים, נוהגים לבקש סליחה על עבירות שבין אדם לחברו. סקר הנימוס של מכון ירושלים לחקר שווקים, שמתפרסם היום (רביעי, 15.9.10), מגלה לראשונה מיהם הישראלים הלא מנומסים, מהם המאפיינים המשפיעים על מידת הנימוס, ומה הקשר בין נימוס והכנסה (אנשים מנומסים מרוויחים יותר). לפי ממצאי הסקר, לרבים מאתנו יש על מה לבקש סליחה.

"חשיבות הסקר אינה מסתכמת רק בכך שהוא מאפשר, לראשונה, לראות מיהם הישראלים המנומסים יותר ומיהם המנומסים פחות", אומר פרופסור רוברט סאור, נשיא מכון ירושלים לחקר שווקים. "הסקר גם מגלה כי אין מתאם בין השכלה לבין נימוס, מה שמראה כי מערכת החינוך, המתמקדת בציונים ובכישורים קוגניטיביים, אינה מעניקה לבוגריה כישורים חשובים בתחומים הלא קוגניטיביים, כגון נימוס, שליטה עצמית, התמדה ועוד.

מצד שני, הסקר מראה כי ככל שאדם מנומס יותר, הוא גם בעל הכנסה גבוהה יותר, מה שמראה שכישורים אלה חשובים לא פחות מציונים. טוב תעשה החברה הישראלית אם תעניק יותר תשומת לב לנימוס ולכישורים לא קוגניטיביים אחרים".

הסקר כלל שאלות על תחומים רבים כגון דיבור בסלולארי במקומות ציבוריים, נהיגה, יחס לזקנים ולבעלי מוגבלויות, שימוש בשפה גסה, ועוד. המשיבים התבקשו לדווח כיצד הם מתנהגים בכל תחום, ועל סמך תשובותיהם ניתן להם "ציון נימוס" שנע בין 0 ל 4-, כאשר הציון הממוצע היה 2.94. עלייה של 10% בציון הנימוס לוותה בעלייה של 5.8% בהכנסה המשפחתית.

בכל התחומים, גברים היו מנומסים פחות מנשים (ציון נמוך בכ 0.11- בממוצע). עולים נמצאו מנומסים יותר מ"צברים" (ציון גבוה בכ 0.1- בממוצע). חרדים (ציון ממוצע של 3.16) נמצאו מנומסים יותר מדתיים, מסורתיים, וחילונים.

מבוגרים היו מנומסים יותר מצעירים בכל התחומים. לא נמצא מתאם בין נישואין, מספר הילדים וההשכלה לבין ציון הנימוס.

המכון בדק באמצעות הסקר היכן נתקלים ישראלים בהתנהגות לא מנומסת, והשווה את הממצאים לסקר דומה שנערך בארה"ב. שיעור המשיבים שדיווחו על כך שנתקלו בחוסר נימוס בחנויות ובמרכזי קניות (31%), בעבודה (13%), בשדה התעופה (13%) ובסביבה הקרובה (9%) היה דומה או נמוך יותר מהשיעור המדווח בארה"ב. אולם בכל הנוגע למשרדי ממשלה, היה שיעור המדווחים על חוסר נימוס גבוה פי 1.5 בישראל מאשר בארה"ב.

28% מהמשיבים דיווחו על כך שהם נתקלים בחוסר נימוס כאשר יש להם עסק עם משרד ממשלתי, לעומת 19% בלבד בארה"ב.

המשיבים התבקשו גם לדווח באיזו תדירות הם נתקלים בתופעות שונות של חוסר נימוס. התופעה הרווחת ביותר היא דיבור בסלולארי במקומות ציבוריים בקול רם, כאשר 78% מהמשיבים דיווחו שהם נתקלים בתופעה תמיד או לעתים קרובות.

71% השיבו שהם נתקלים בנהגים אגרסיביים וחסרי זהירות תמיד או לעתים קרובות, ו-53% נתקלו בשפה גסה או בקול רם במקומות ציבוריים באותה תדירות.

המכון בדק גם באמצעות הסקר את מידת שביעות רצונם של ישראלים מהיחס לו הם זוכים מנותני שרות. נראה שהטכנולוגיה אינה משפרת בהכרח את השירות. 87% הסכימו שקבלת מענה אוטומטי במקום אדם שאפשר לתקשר איתו היא מתסכלת מאוד.

תמונת המצב העולה מן הסקר היא של בעיה חברתית שרבים סובלים ממנה אך איש אינו לוקח עליה אחריות. "על משרד החינוך לקחת אחריות ולהתאים את תוכניות הלימוד כך שיעניקו לתלמידים כישורים חברתיים בנוסף ליכולת להצליח בבחינות הבגרות", מסכם פרופסור סאור.

הסקר נערך עבור מכון ירושלים לחקר שווקים על ידי מכון דחף בקרב 992 בני אדם המהווים מדד מייצג של האוכלוסייה היהודית הבוגרת בישראל. טעות הדגימה המרבית היא 4.5%. פרטים נוספים על הסקר וממצאיו וממצאיו ניתן למצוא באתר מכון ירושלים לחקר שווקים www.jims-israel.org :
